

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: FARMACJA

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Warszawski Uniwersytet Medyczny

Data przeprowadzenia wizytacji: 21-23.11.2019r.

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	8
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	12
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	15
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	17
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	20
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	22
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	24
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	27
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	28
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę	3
Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
5. Załączniki:	32
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	32
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	33
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	36
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	51
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena	51

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Krystyna Sztefko, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Jadwiga Renata Ochocka – członek PKA
2. prof. dr hab. Janusz Solski – ekspert PKA
3. lek. Krystyna Pierzchała – ekspert PKA ds. pracodawców
4. Marcelina Kościółek – ekspert PKA ds. studenckich
5. dr n. med. Anna Dąbrowska – sekretarz zespołu oceniającego PKA

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku farmacja, na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej, w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2019/2020. Jest to trzecia ocena programowa, dokonana na tym kierunku, poprzednia odbyła się w roku akademickim 2011/2012, wówczas kierunek otrzymał ocenę pozytywną (Uchwała Nr 80/2012 Prezydium PKA z dnia 22.03.2012). Natomiast ostatnią przeprowadzoną oceną, była ocena instytucjonalna na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej, dokonana w roku akademickim 2012/2013 (ocena pozytywna, Uchwała Nr 233/2013 Prezydium PKA z dnia 23.05.2013). W obu Uchwałach Prezydium PKA nie formułowało zaleceń o charakterze naprawczym, kierowanych do Uczelni, ale w Uchwale z dn. 23.05.2013r. zamieszczono sugestię o zwiększeniu udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewniania jakości kształcenia.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego z Raportem samooceny, przedłożonym przez Uczelnię i analizą danych, pochodzących z serwisu internetowego Uczelni i Wydziału Farmaceutycznego. Przed wizytacją, Uczelnia otrzymała zestawienie dodatkowych próśb i zagadnień, koniecznych do wyjaśnienia podczas oceny, odnoszących się do poszczególnych kryteriów.

Raport zespołu oceniającego opracowano na podstawie Raportu samooceny, hospitacji zajęć dydaktycznych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, analizy losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych oraz dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji. Pod uwagę wzięto również informacje pozyskane w trakcie spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami (w tym nauczycielami akademickimi, osobami odpowiedzialnymi za praktyki zawodowe i staże, proces umiędzynarodowienia kształcenia oraz pracownikami Biura Karier i przedstawicielem Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych, a także członkami Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia), studentami (w tym Samorządem Studenckim, członkami kół naukowych) ocenianego kierunku oraz przedstawicielami pracodawców.

Przed zakończeniem wizytacji dokonano oceny stopnia spełnienia kryteriów, sformułowano uwagi, o których przewodniczący zespołu oceniającego oraz eksperci poinformowali Władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły dobre warunki do pracy zespołu oceniającego PKA.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Przedstawione w tabeli informacje dotyczą cyklu kształcenia 2019/2024

Nazwa kierunku studiów	farmacja	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia jednolite magisterskie	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	nauki farmaceutyczne	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	11,5 / 360 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	1280 godz. / 45 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	-	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister farmacji	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	859 (łącznie dla wszystkich cykli kształcenia)	14 (poprzednie cykle kształcenia, od cyklu 2019/2024 – wyłącznie studia stacjonarne)
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	5704	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	164 + 45 praktyki i staże	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	198 + 45 praktyki i staże	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	39	-

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

²Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku farmacja w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym są zgodne ze strategią i misją Uczelni na lata 2017-2020, którą jest dążenie do osiągnięcia jak najwyższego poziomu kształcenia w zawodach medycznych, badaniach naukowych i świadczeniu wysokospecjalistycznych usług zdrowotnych.

Kształcenie na kierunku farmacja ma na celu przygotowanie absolwentów do pracy w: aptekach ogólnodostępnych i szpitalnych, hurtowniach farmaceutycznych, przemyśle farmaceutycznym, kosmetycznym i spożywczym, podmiotach odpowiedzialnych za wprowadzenie produktu leczniczego na rynek oraz uprawnionych do wytwarzania, importu i eksportu produktów leczniczych i materiałów medycznych, urzędach i instytucjach, działających w obszarze farmacji, ochrony zdrowia, jednostkach badawczych i naukowo-badawczych, związanych z szeroko pojętymi badaniami nad lekiem.

Koncepcja i cele kształcenia mieszczą się w dyscyplinie nauki farmaceutyczne, do której kierunek jest przyporządkowany.

W określaniu koncepcji i celów kształcenia biorą udział zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzni. Propozycje zgłaszają nauczyciele, biorący udział w Radzie Wydziału, Radzie Programowej, Radzie Pedagogicznej, w Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia (WZJK). Do interesariuszy wewnętrznych należą również studenci, działający w Samorządzie Studenckim. W pracach, związanych z doskonaleniem koncepcji i celów kształcenia uwzględniono opinie przedstawicieli samorządu aptekarskiego, aptek ogólnodostępnych i apteki szpitalnej oraz przemysłu farmaceutycznego, biorąc pod uwagę potrzeby rynku pracy i zmieniające się oczekiwania pacjentów wobec farmaceutów. Oprócz dobrego wykształcenia teoretycznego i praktycznego, położono nacisk na rozwijanie kompetencji, niezbędnych w przyszłej pracy z pacjentem, wśród których wymienić należy, m.in. zapewnienie bezpiecznej i skutecznej farmakoterapii oraz opiekę farmaceutyczną. Na koncepcję i cele kształcenia ma także wpływ pozycja farmaceuty w systemie opieki zdrowotnej oraz zmiany legislacyjne.

Na ocenianym kierunku dokonywana jest sukcesywna modyfikacja treści programowych i wprowadzane są nowe tematy, m.in. z zakresu opieki farmaceutycznej, farmacji klinicznej i przemysłowej technologii postaci leku.

Na kierunku farmacja Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego aktualnie osiągane są wszystkie efekty uczenia się, zawarte w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1573). Przedłożone do wglądu ZO PKA efekty uczenia, zgodne z ww. standardem, składające się na program studiów, obowiązujący studentów rozpoczynających kształcenie z dniem 1 października 2019 r., nie zostały zatwierdzone stosowną Uchwałą Senatu WUM. Rekomenduje się zatwierdzenie Uchwałą Senatu WUM, efekty uczenia, określone standardem kształcenia do zawodu farmaceuty, obowiązujące z dniem 1 października 2019 r.

Do roku akademickiego 2018/2019 osiągnano efekty uczenia się, zgodnie ze standardami opisanymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. z 2012 r. poz. 631) i zatwierdzone Uchwałą Senatu nr 77, z dn. 24.09.2012 oraz określone w obwieszczeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. z 2018 r. poz. 345), niezbędne do uzyskania dyplomu magistra farmacji przez absolwentów jednolitych studiów magisterskich, prowadzonych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dobrze opisują wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, osiągane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu, siódmemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu. Ponadto uwzględniają przygotowanie do komunikowania się w języku obcym na poziomie B2+ (język angielski).

Efekty uczenia się zostały sformułowane w sposób zrozumiały i trafny, umożliwiające stworzenie systemu weryfikacji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1³ (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku farmacja jest zgodna ze Strategią rozwoju Uczelni, mieści się w dyscyplinie nauki farmaceutycznej i jest związana z prowadzoną na Wydziale Farmaceutycznym działalnością naukową oraz odzwierciedla oczekiwania otoczenia społeczno-gospodarczego.

Efekty uczenia się są zgodne ze standardem kształcenia dla kierunku farmacja, określonym w obwieszczeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. z 2018 r. poz. 345) dla cyklu kształcenia 2018/2019 i zgodne z aktualnym rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1573) - dla nowego cyklu kształcenia. Ponadto uwzględniają zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych, w tym umożliwiają uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu i kompetencji, niezbędnych na rynku pracy oraz dalszą edukację w zawodzie farmaceuty.

³ W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na kierunku farmacja w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym są zgodne z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji, opisanymi w standardach: dla cykli kształcenia do 2018-2023 [standardy zawarte w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. 2012 r. poz. 631 z późn. zm.) oraz standard określony w obwieszczeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. z 2018 r. poz. 345)], a dla cyklu kształcenia 2019-2024 - zgodne ze standardem, zawartym w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarzki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1573).

Treści programowe w pełni uwzględniają zastosowanie wiedzy w naukach farmaceutycznych. Program studiów na rok akademicki 2018/2019 został przyjęty przez Radę Wydziału w dniu 11.09.2018, zaś dla nowego cyklu kształcenia 2019-2024, na rok akademicki 2019/2020 – Uchwałą Rady Wydziału z dn. 18.09.2019.

Studia na kierunku farmacja są jednolitymi studiami magisterskimi, trwającymi 5 lat. Do okresu studiów wliczana jest półroczna praktyka zawodowa. Odbywają się one w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, natomiast dla cyklu kształcenia, rozpoczętego w obecnym roku akademickim (2019/2020) – jedynie w formie stacjonarnej. Są prowadzone zgodnie z obowiązującym Regulaminem Studiów WUM.

Wszystkie założone w programie efekty uczenia się, mogą być uzyskane w wyniku realizacji 7 modułów kształcenia, przewidzianych programem studiów i określonych w standardach. Należą do nich: *biomedyczne i humanistyczne podstawy farmacji, fizykochemiczne podstawy farmacji, analiza, synteza i technologia leków, biofarmacja i skutki działania leków, praktyka farmaceutyczna, metodologia badań naukowych i praktyka zawodowa*. Program uzupełnia 5 fakultatywnych bloków programowych (FBP): *farmacja analityczna, farmacja kliniczna, farmacja przemysłowa i biotechnologia farmaceutyczna, kosmetologia farmaceutyczna z elementami medycyny estetycznej i toksykologia*

farmaceutyczna, obejmujących ponadstandardowe efekty uczenia się, przyjęte Uchwałą Senatu WUM nr 89 z dn. 18.09.2018. Należy podkreślić, że programy są uzupełniane i uaktualniane o treści zgodnie z rozwojem nauk farmaceutycznych, m.in. z zakresu patobiochemii, metabolizmu leków i farmakogenomiki, a na FBP, np. z zakresu nanotechnologii, biomateriałów, inżynierii genetycznej, modelowania molekularnego i badań *in silico*, nanotoksykologii oraz nowoczesnych metod analitycznych.

Szczegółowa analiza programu studiów, dokonana przez ZO PKA, na podstawie przeglądu sylabusów poszczególnych zajęć dydaktycznych wskazuje, że dobór form i proporcje liczby godzin zajęć, zapewniają osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów, mierzony liczbą punktów ECTS, a także zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie kształcenia dla kierunku farmacja.

Realizowany program obejmuje 360 ECTS, z czego 111 ECTS odbywanych jest w ramach treści podstawowych, 249 ECTS - w ramach treści kierunkowych (w tym 20 ECTS za przygotowanie pracy magisterskiej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego), 38 ECTS - w ramach fakultatywnych bloków programowych (FBP), 20 ECTS - w ramach zajęć obejmujących treści humanistyczne oraz 45 ECTS - w ramach praktyk (w tym sześciomiesięcznej praktyki w aptece). Treści programowe realizowane są w formie wykładów, seminariów, ćwiczeń, zajęć praktycznych oraz praktyki zawodowej, przy czym seminaria, ćwiczenia oraz praktyki stanowiły 4484 godzin kontaktowych, czyli 78,6% wspólnej puli godzin kontaktowych wynoszącej 5704 godziny.

Zespół oceniający PKA, po analizie planu studiów, sekwencji zajęć, harmonogramu programu i organizacji zajęć, a także form zajęć, na ocenianym kierunku, stwierdza, że zapewnione są warunki umożliwiające studentom studiów stacjonarnych i studiów niestacjonarnych, osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Studenci kierunku farmacja mają do wyboru ciekawe przedmioty w ramach bloków fakultatywnych, w wymaganej ilości godzin. Ponadto, w toku studiów, realizują zajęcia z *wychowania fizycznego*, w wymiarze 60 godzin.

Zgodnie ze standardem, w programie umieszczono zajęcia z dziedzin nauk humanistycznych i społecznych, z łączną liczbą 20 punktów ECTS. Język obcy – język angielski - realizowany jest na I roku studiów, w wymiarze 60 godzin (3 pkt. ECTS).

W trybie e-learningu odbywają się trzy przedmioty: *przysposobienie biblioteczne, kwalifikowana pierwsza pomoc* oraz *podstawy naukowej informacji medycznej i farmaceutycznej*. Uczelnia dysponuje platformą e-learningową do obsługi e-kursów. Kształcenie w systemie e-learningu wspierane jest przez Biuro Jakości i Innowacyjności Kształcenia oraz Uczelniany Zespół ds. e-learningu, powołany przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia, w skład którego wchodzi przedstawiciel kierunku farmacja.

W procesie dydaktycznym na kierunku farmacja stosowane są różnorodne metody kształcenia, dostosowane do prowadzonych przedmiotów i form zajęć. Dobór metod jest prawidłowy. Do metod podających należą: wykłady z prezentacją multimedialną i wykłady konwersatoryjne, zaś wśród metod aktywizujących uwzględniono: ćwiczenia specjalistyczne i laboratoryjne, przygotowanie prezentacji

i referatów przez studentów, dyskusje dydaktyczne, metodę przypadków, ćwiczenia z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania. Stosowanie tych metod ZO PKA stwierdzał podczas wizytacji zajęć. Mają one za zadanie odpowiednie stymulowanie studentów do samodzielności i dobre przygotowanie do aktywności zawodowej.

We wszystkich modułach zajęć, zgodnie ze standardem, przewidziane są zajęcia praktyczne (ćwiczenia i seminaria), dla: *biomedycznych i humanistycznych podstaw farmacji, fizykochemicznych podstaw farmacji, analizy, syntezy i technologii leków, biofarmacji i skutków działania leków, praktyki farmaceutycznej oraz metodologii badań naukowych.*

Zajęcia z języka angielskiego pozwalają na osiągnięcie biegłości języka w dziedzinie farmacji, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy.

W uzasadnionych przypadkach, na wniosek studenta, Dziekan może wyrazić zgodę na Indywidualny Program Studiów (IPS) i Plan Studiów. Zasady rekrutacji na taki tryb studiów oraz regulamin IPS określają załączniki 5 i 10 do Regulaminu Studiów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Studenci niepełnosprawni uzyskują pomoc i wsparcie ustanowionego przez Rektora Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych WUM. Na kierunku farmacja studiuje aktualnie 6 osób z niepełnosprawnością.

Poziom ocenianych losowo prac magisterskich (zał. 3) wskazuje na dobre przygotowanie do działalności naukowej w dyscyplinie nauk farmaceutycznych.

Na kierunku farmacja, w systemie kształcenia na odległość (e-learningu), prowadzone są trzy przedmioty. Zasady i organizację kształcenia tym systemem opisuje Regulamin w Zarządzeniu Rektora nr 15/2019.

Efekty uczenia się oraz liczba godzin przyporządkowana praktykom zawodowym są zgodne z obowiązującym standardem. Treści programowe określone dla praktyk, umiejscowienie praktyk w planie studiów, a także dobór miejsc odbywania praktyk, są prawidłowe i zapewniają osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

Praktyki zawodowe są realizowane w wymiarze 1280 godzin (40 pkt. ECTS). Po III roku odbywa się 160 godzin (5 pkt. ECTS) praktyk w aptekach ogólnodostępnych, po IV roku - 160 godzin (5 pkt. ECTS) w aptekach szpitalnych, z możliwością realizacji 80 godzin w przedsiębiorstwach z sektora przemysłu farmaceutycznego, laboratoriach kontroli leków, stacjach sanitarno-epidemiologicznych lub oddziałach szpitalnych i po V roku - 6 miesięczny staż w aptece ogólnodostępnej (30 pkt ECTS). Zgodnie ze standardem (Dz. U. z 2019 r. poz. 1573), do 1280 godzin przyporządkowano 45 pkt. ECTS. ZO PKA rekomenduje zwiększenie ilości punktów ECTS, przyporządkowanych praktykom zawodowym.

Dobór miejsc praktyk i staży oraz opiekunów praktyk jest zgodny z Regulaminem Praktyki Zawodowej i Regulaminem 6-miesięcznego stażu oraz weryfikowany przez opiekuna praktyk z ramienia Uczelni. Wydział ma podpisane wieloletnie i krótkoterminowe umowy z aptekami otwartymi, aptekami szpitalnymi, firmami farmaceutycznymi, czy Narodowym Instytutem Leków. Studenci mogą dokonać samodzielnego wyboru miejsca praktyki zawodowej, które weryfikowane jest przez opiekuna praktyk z ramienia Uczelni. Dobór miejsc praktyk i stażu 6-miesięcznego oraz liczba i kompetencje opiekunów praktyk są prawidłowe i zgodne z potrzebami procesu uczenia się, umożliwiając osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych oraz prawidłową realizację praktyk.

Każda praktyka zawodowa posiada odrębny sylabus przedmiotu oraz Regulamin praktyki, który jest integralną częścią porozumienia podpisywanego z daną jednostką, oferującą praktyki zawodowe. Metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, zakładanych dla praktyk, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań, są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie osiągniętych efektów uczenia się przez studentów.

Przebieg praktyk jest dokumentowany przez studenta w *Dzienniku Praktyk* i potwierdzany przez opiekuna. Wpisy do *Dziennika Praktyk* potwierdza kierownik apteki, który wystawia także kompleksową ocenę i opinię przebiegu praktyki. Konstrukcja *Dziennika Praktyk* nie pozwala jednak na ocenę stopnia osiągnięcia poszczególnych efektów uczenia. Po zakończeniu praktyki opiekun praktyk z ramienia Uczelni, na podstawie rozmowy ze studentem i wpisu do *Dziennika Praktyk*, przeprowadza weryfikację uzyskanych przez studenta efektów uczenia i zalicza praktyki. Nie ma hospitacji praktyk, prowadzone są tylko telefoniczne kontrole. Staż 6-miesięczny jest hospitowany przynajmniej raz przez opiekunów praktyk z ramienia Uczelni.

Mimo trwającego od 2018 remontu budynków Wydziału Farmaceutycznego i tym samym dużych trudności organizacyjnych, zapewniono studentom plan zajęć z którego wynika, że nauczanie na kierunku farmacja pozwala na osiąganie założonych efektów uczenia się. Zajęcia są rozplanowane zgodnie z zasadami higieny pracy, co umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego zarówno na udział w zajęciach, jak i na samodzielne uczenie się.

W trakcie wizytacji, na podstawie analizy wybranych do oceny prac etapowych (zał. 3), stwierdzono zgodność tematyki prac zaliczeniowych oraz prac egzaminacyjnych z koncepcją kształcenia oraz z efektami uczenia się. Na tej podstawie ZO PKA wnioskuje, że pozwalają one na rzetelną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

Proces sprawdzania i oceny efektów uczenia się jest prawidłowy. Studenci otrzymują adekwatną informację zwrotną o swoich postępach w nauce.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Program i plan studiów na kierunku farmacja jest zgodny z obowiązującym standardem kształcenia, określonymi w obwieszczeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. z 2018r. poz. 345) oraz z aktualnie obowiązującym standardem, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1573).

Metody i formy realizowanych zajęć dydaktycznych zostały trafnie dobrane, co warunkuje osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się, w tym osiągnięcie efektów obejmujących umiejętności związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Studia przygotowują również do prowadzenia działalności naukowej w dyscyplinie nauki farmaceutycznej.

Realizacja programu studiów, wraz z wymaganą praktyką, gwarantują dobre przygotowanie absolwentów kierunku farmacja do pracy zawodowej.

Realizacja praktyk, w tym program, dobór miejsc praktyk i ich ilość, dobór opiekunów praktyk, jest prawidłowa. W metodach weryfikacji brakuje natomiast oceny stopnia nabywanych umiejętności praktycznych oraz hospitacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Należy wprowadzić do *Dziennika Praktyk* ocenę stopnia uzyskanych umiejętności praktycznych.
2. Należy wprowadzić hospitacje praktyk zawodowych w miejscu ich odbywania.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki i tryb rekrutacji kandydatów na kierunek farmacja zostały określone Uchwałą Senatu WUM z dnia 29 maja 2017 roku.

Zasady rekrutacji są przejrzyste, a przebieg postępowania rekrutacyjnego zapewnia równe szanse dla wszystkich ubiegających się o podjęcie studiów na ocenianym kierunku. Procedura rekrutacyjna jest prawidłowo opisana i dostępna na stronie internetowej Uczelni, w tym w portalu rekrutacyjnym. Decyzję w sprawie przyjęcia na studia podejmuje Rektor, choć organizacyjnie proces rekrutacji zabezpiecza Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna na szczeblu Wydziału oraz Uczelniana Komisja Rekrutacyjna na poziomie Uczelni. Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna tworzy listę rankingową, opartą o liczbę punktów uzyskanych przez kandydatów. Podstawę kwalifikacji stanowią wyniki egzaminu maturalnego z następujących przedmiotów na poziomie rozszerzonym: *biologia*, *chemia*, a także

dodatkowo *matematyka* i *fizyka*. Lista rankingowa ustalana jest w oparciu o średnią ważoną. Dwa pierwsze przedmioty mają wagę 1, a dwa następne wagę 0,5. Podczas spotkania z ZO PKA studenci wyrazili opinię, iż zasady rekrutacji są przejrzyste i transparentne oraz uwzględniają zasadę równych szans, w tym także dla osób z niepełnosprawnościami.

Obowiązujący w WUM system ECTS zapewnia przejrzystość i porównywalność programu studiów, z programami realizowanymi w innych uczelniach, zarówno w kraju, jak i za granicą. Zasady przenoszenia ocen, z zajęć zaliczonych przez studentów ocenianego kierunku, uzyskanych na innym kierunku studiów lub innej Uczelni, jasno określa Regulamin. Przyjęcie studentów z innej jednostki może nastąpić za zgodą Dziekana. Warunkiem jest stwierdzenie zbieżności efektów uczenia się, osiągniętych przez kandydata, z efektami uczenia, określonymi w programie studiów, prowadzonych w jednostce przyjmującej. Możliwe jest także rozłożenie procesu uzupełniania jednostkowych efektów uczenia się w ciągu całego toku studiów, w ramach Indywidualnego Toku Studiów.

Zasady dyplomowania są określone w stosownych dokumentach i dostępne na stronie internetowej Uczelni, a uzyskanie dyplomu ukończenia studiów jest potwierdzeniem zrealizowania założonych efektów uczenia się oraz odbycia przez studenta zajęć, przewidzianych w programie studiów. Warunkiem uzyskania dyplomu ukończenia studiów oraz otrzymania tytułu magistra jest zaliczenie wszystkich zajęć, w tym praktyk zawodowych i uzyskanie 300 pkt ECTS. Studenci mają możliwość wyboru tematu pracy dyplomowej z opublikowanej przez Wydział listy lub zgłoszenia własnej propozycji. Często powstają również prace dyplomowe tematycznie związane z działalnością wydziałowych kół naukowych. Egzamin dyplomowy jest złożony i składa się z pytań dotyczących pracy dyplomowej oraz zagadnień odnoszących się do wiedzy zdobytej podczas całego toku studiów.

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia się określa procedura oceniania studentów, będąca załącznikiem do Regulaminu Studiów. Informacja zwrotna, dotycząca wyników egzaminów, wraz z możliwością wglądu w pracę, dostępna jest w adekwatnym terminie, umożliwiającym ewentualne podejście do kolejnego terminu. Wymagania egzaminacyjne są tożsame z określonymi w sylabusach.

Skuteczność osiągania zakładanych efektów uczenia jest weryfikowana na poziomie poszczególnych przedmiotów/modułów i pozwala na rzetelną i wiarygodną ocenę, adekwatną do obszarów, których dotyczą efekty. Analiza taka jest prowadzona cyklicznie i publikowana w *Raporcie oceny jakości kształcenia*. W odniesieniu do wiedzy, metodami weryfikacji są: zaliczenia, kolokwia, repetytoria, egzaminy ustne, pisemne i testowe. W odniesieniu do umiejętności, ocenie poddawana jest efektywność realizowanych zadań: projektów, obserwacji oraz sprawozdań przygotowywanych przez studentów. Efekty uczenia w obszarze kompetencji społecznych, weryfikowane są poprzez: ocenę aktywności w czasie zajęć, ocenę odpowiedniego powiązania wiedzy i umiejętności w ramach różnych przedmiotów. Zatem weryfikowanie osiąganych efektów uczenia na kierunku farmacja jest pełne i obejmuje wszystkie zakładane efekty, w tym z praktyk zawodowych. Ponadto zajęcia prowadzone w ramach programu lektoratów zapewniają odpowiednie kompetencje językowe, przede wszystkim w zakresie języka specjalistycznego.

Wybrane przedmioty: *przysposobienie biblioteczne, kwalifikowana pierwsza pomoc oraz podstawy naukowej informacji medycznej i farmaceutycznej*, są realizowane w formie e-learningu. Procedury weryfikacji efektów uczenia tych przedmiotów są przejrzyste i obejmują, zarówno sprawdziany testowe klasyczne (*przysposobienie biblioteczne*), jak też testy on line (*podstawy naukowej informacji medycznej i farmaceutycznej, kwalifikowana pierwsza pomoc*). Ponadto, w przedmiocie *kwalifikowana pierwsza pomoc*, realizowany jest też sprawdzian praktyczny w postaci samodzielnego przeprowadzania resuscytacji krążeniowo-oddechowej przez studenta.

Przyjęte i stosowane procedury weryfikacji osiągania przez studentów efektów uczenia zapewniają równe traktowanie, a także porównywalność ocen, ich bezstronność i przejrzystość.

Studenci z niepełnosprawnościami mogą, w ramach Indywidualnego Planu Studiów, ubiegać się o zmianę formy weryfikacji efektów uczenia na bardziej dopasowaną do ich potrzeb.

W przypadku sytuacji konfliktowych, student ma prawo zgłoszenia problemu nauczycielowi akademickiemu i poszukiwania sposobu rozwiązania problemu nawet poprzez egzamin komisyjny.

Analiza prac etapowych i dyplomowych dowodzi poprawności zastosowanej metody i kryteriów weryfikacji osiągania określonych efektów uczenia w zdobyciu wiedzy, ale też umiejętności praktycznych.

Studenci kierunku farmacja biorą udział w badaniach naukowych oraz są współautorami publikacji, głównie dzięki członkostwu w kołach naukowych.

Treści i realizacja programu studiów oceniane są również poprzez badanie losów zawodowych absolwentów, w oparciu o ankiety, wypełniane zarówno przez absolwentów, ale też i przez pracodawców. W rezultacie, uzyskiwane są opinie absolwentów, dotyczące ich przygotowania do pracy w zawodzie, a także opinie pracodawców, na temat przygotowania zawodowego zatrudnianych absolwentów. Efektem tych badań są przygotowywane przez Biuro Karier WUM materiały określające przygotowanie absolwentów do pracy. Ponadto, od 2017 roku, prowadzone jest Badanie Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA), w oparciu o dane ZUS. Te zestawienia są kompleksowo omawiane przez WZJK i stanowią ważną przesłankę do corocznych raportów z oceny efektów uczenia.

Reasumując, realizacja programu studiów gwarantuje dobre przygotowanie absolwenta, a stosowny system weryfikacji uzyskanych efektów uczenia jest adekwatny do oczekiwań.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Stosowane uregulowania oraz kryteria i procedury gwarantują odpowiedni dobór kandydatów na kierunek farmacja, a sam system rekrutacji jest przejrzysty i obiektywny, tym samym zapewniając równy dostęp dla wszystkich kandydatów.

Zasady zaliczenia poszczególnych semestrów i lat studiów, a także zasady dyplomowania i uznawania efektów uczenia się, są właściwe i znane studentom.

Stosowany system weryfikacji efektów uczenia umożliwia monitorowanie postępów oraz pozwala na rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Potwierdzeniem osiągnięcia efektów uczenia się są prace etapowe i egzaminacyjne, a także prace dyplomowe oraz udokumentowana pozycja absolwentów kierunku farmacja na rynku pracy.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Proces kształcenia na kierunku farmacja WUM, prowadzonym na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu praktycznym, realizuje 174 nauczycieli akademickich, w tym 14 osób z tytułem profesora, 26 osób ze stopniem doktora habilitowanego oraz 84 osoby ze stopniem doktora.

Szczegółowa analiza kwalifikacji kadry nauczającej dowodzi, iż zajęcia dydaktyczne prowadzone są przez osoby o wybitnych, udokumentowanych kompetencjach dydaktycznych i niekwestionowanym dorobku naukowym. Ponadto, zajęcia związane z zawodem farmaceuty, realizowane są przez osoby z doświadczeniem praktycznym i zawodowym, udokumentowanym prawem wykonywania zawodu, a nawet specjalizacją z farmacji aptecznej, szpitalnej, czy też z farmakologii klinicznej.

Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich, w tym zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy, umożliwia prawidłową realizację zajęć i jest zgodne z obowiązującymi wymaganiami.

Kompetencje dydaktyczne kadry nauczającej należy ocenić wysoko. Stosowane w praktyce, zróżnicowane formy prowadzenia zajęć pozwalają na rzeczywiste zaangażowanie studentów w realizację procesu dydaktycznego. Rzetelna wiedza przekazywana na dobrze prowadzonych wykładach, z zastosowaniem współczesnych technik wizualnych, jest następnie wykorzystywane przez studentów podczas odpowiednio zaprojektowanych zajęć seminaryjnych i ćwiczeniowych. Zajęcia ćwiczeniowe odbywają się w pracowniach dobrze wyposażonych w niezbędny sprzęt, również z obszaru najnowszych technologii.

Zajęcia prowadzone w formie e-learningu realizują osoby w pełni przygotowane merytorycznie i dysponujące odpowiednim wyposażeniem technicznym.

Obsada zajęć dydaktycznych na kierunku farmacja jest prawidłowa. Wszystkie przedmioty realizowane są w jednostkach organizacyjnych, w których zatrudnieni nauczyciele akademicki charakteryzują się uznanym i udokumentowanym dorobkiem naukowym, zbieżnym z efektami uczenia. Na uwagę zasługuje fakt, iż zgodnie ze standardem kształcenia na kierunku farmacja, przedmioty bezpośrednio związane z zawodem, prowadzone są przez absolwentów farmacji, posiadających odpowiednie uprawnienia zawodowe i udokumentowane specjalizacje.

Uniwersytet Medyczny w Warszawie ma przejrzystą politykę kadrową, a jej celem jest zapewnienie optymalnej realizacji programu studiów, a co za tym idzie, osiągnięcia efektów uczenia.

W oparciu o ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668) oraz zgodnie z regulacjami wewnętrznymi, tj. Statutem Uczelni, w Uniwersytecie istnieją dwie ścieżki kariery:

- badawczo-dydaktyczna,
- dydaktyczna.

Osoby wybierające „ścieżkę badawczo-dydaktyczną” mają mniejszy wymiar zajęć, co pozwala na efektywne realizowanie projektów badawczych, a w konsekwencji na doskonalenie programów nauczania.

Wszyscy nauczyciele akademicki podlegają ocenie, a stosowany system jest wieloaspektowy. W ocenie efektów pracy naukowej uwzględnia się zarówno publikacje naukowe, jak i kierownictwo, czy udział w projektach badawczych.

Systematycznej ocenie podlega też działalność dydaktyczna, której kryterium obejmują nie tylko przeprowadzone zajęcia dydaktyczne, ale też opieka nad studenckimi kołami naukowymi.

Praktycznym sposobem oceny są również okresowe badania ankietowe, przeprowadzane przez studentów.

Narzędziem wspierania rozwoju nauczycieli akademickich, a także doskonalenia procesu uczenia, jest hospitacja zajęć. Hospitacje są przeprowadzane według wydziałowego planu hospitacji i mogą mieć charakter: doradczo-doskonalący, oceniający lub interwencyjny. Obejmują one nauczycieli akademickich, a przeprowadzane są przez osoby hospitujące, wyznaczone przez Dziekana Wydziału. W czasie hospitacji ocenie podlega, m.in.: organizacja zajęć, dobór i zastosowanie metod kształcenia, a także weryfikacja osiągnięcia celów uczenia.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż WUM przygotował, realizowany z powodzeniem, program szkolenia z metodologii nauczania dla nowozatrudnionych pracowników i doktorantów, a nadto zapewnia szkolenia w zakresie innowacyjnej dydaktyki w ramach projektu WUM AID. To wszystko pozwala efektywnie podnosić kompetencje dydaktyczne nauczycieli.

Na uwagę zasługuje również fakt, iż w Uczelni wypracowano mechanizmy zapobiegające sytuacjom konfliktowym, a przede wszystkim przejawom dyskryminacji i działaniom nieetycznym, zarówno

w odniesieniu do pracowników, jak też i studentów. Każdego roku, analizowane są wyniki badania satysfakcji studenckiej, którego część dotyczy oceny zjawiska dyskryminacji i poczucia bezpieczeństwa wśród studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kadra dydaktyczna posiada dobrze udokumentowane kompetencje dydaktyczne i niekwestionowany dorobek naukowy. Dwie ścieżki rozwoju pozwalają, zarówno na efektywne realizowanie projektów badawczych, jak też podnoszenie kwalifikacji dydaktycznych i zawodowych.

Wszyscy nauczyciele akademicy podlegają ocenie, która obejmuje, zarówno publikacje naukowe, kierowanie i udział w projektach badawczych, jak również ocenę działalności dydaktycznej, uwzględniając: ocenę zajęć dydaktycznych, opiekę nad studenckimi kołami naukowymi oraz wyniki ankiet studenckich.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Przegląd infrastruktury podczas wizytacji kierunku farmacja był utrudniony, ze względu na trwający od 2018 roku gruntowny remont, obejmujący modernizację budynków Wydziału Farmaceutycznego na ulicy Banacha, wynikającą z obowiązujących przepisów budowlanych i przeciwpożarowych. W budynkach tych prowadzona jest większość zajęć dydaktycznych. W innej lokalizacji jest jedynie Zakład Mikrobiologii Farmaceutycznej (ul. Oczki) i Zakład Prawa Farmaceutycznego i Farmakoekonomiki (ul. Litewska).

Wydział Farmaceutyczny dysponuje 9 salami wykładowo - seminaryjnymi. W poszczególnych jednostkach Wydziału znajdują się dobrze wyposażone pracownie do zajęć praktycznych. Wszystkie sale dostosowane są do liczby studentów na ocenianym kierunku. Trzeba podkreślić, że w ostatnich latach, powstały nowoczesne pracownie naukowo-dydaktyczne, m.in. pracownia NMR, pracownia spektrometrii mas i pracownia badań *in vitro*. Funkcjonująca pracownia spektrometrii mas

z zastosowaniem detekcji koronowej, pozwoliła na wprowadzenie do kształcenia zagadnienia zafałszowań leków i przestępczości farmaceutycznej.

Do dyspozycji studentów kierunku farmacja jest apteka szkoleniowa i sala informatyczna z przydatnym systemem informatycznym do praktycznej nauki zawodu. Pracownie te przygotowują studentów do opieki farmaceutycznej i farmacji klinicznej.

Studenci ocenianego kierunku mogą korzystać z: Biblioteki Głównej (BG) Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Biblioteki Wydziału Farmaceutycznego (BWF), mieszczącej się w budynku przy ul. Banacha, która ściśle współpracuje z Biblioteką Główną w zakresie gromadzenia i udostępniania zasobów, w postaci książek i czasopism oraz baz danych. Współpraca ta dotyczy również elektronicznego dostarczania dokumentów z bibliotek krajowych i zagranicznych. Od kwietnia 2018 r., z powodu prac remontowych, biblioteka jest zamknięta. Na czas remontu zbiory BWF zostały udostępnione do wypożyczeń i korzystania prezencyjnego, w Bibliotece Głównej, w budynku Centrum Biblioteczno-Informacyjnego.

Czytelnia Biblioteki Głównej oferuje studentom bardzo komfortowe warunki do korzystania z zasobów bibliotecznych. Biblioteka zajmuje dużą powierzchnię 2630 m², z 306 wygodnymi miejscami dla użytkowników oraz ze 104 stanowiskami komputerowymi, z dostępem do Internetu. Do dyspozycji studentów jest kilku-stanowiskowe samoobsługowe skanowanie, drukowanie i kserowanie.

Zasoby biblioteczne z zakresu nauk farmaceutycznych są systematycznie uzupełniane i zgodne z aktualnym stanem wiedzy. Literatura zalecana w sylabusach jest dostępna dla studentów.

Studenci kierunku farmacja mają możliwość korzystania z sieci bezprzewodowej. Każdy student otrzymuje konto w Centralnym Systemie Autoryzacji, z dostępem do zasobów informatycznych WUM, np.: portalu SSL-VPN, bramki do sieci wewnętrznej WUM (intranetu) oraz do naukowych baz danych. Wszystkie kampusy Uczelni posiadają sieć bezprzewodową (WiFi) dla pracowników, studentów oraz gości, czasowo przebywających na terenie WUM. Studenci mogą również korzystać z pracowni, wyposażonych w stanowiska komputerowe.

Aktualnie w budynkach Wydziału Farmaceutycznego odbywa się remont i wszystkie sale dydaktyczne, pracownie i laboratoria oraz zaplecze sanitarne są przygotowywane, z uwzględnieniem dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w zajęciach dydaktycznych. Budynek Centrum Biblioteczno-Informacyjnego, z którego korzystają studenci kierunku farmacja, jest przystosowany do potrzeb użytkowników niepełnosprawnych, zarówno w aspekcie barier architektonicznych, jak też usług bibliotecznych. W budynku użyto drzwi bezprogowych, ułatwiających swobodne poruszanie się osobom na wózkach, na wszystkie piętra można dostać się przy pomocy wind, z komunikatem dźwiękowym dotyczącym numeru kondygnacji. Na parterze i II piętrze znajdują się wydzielone, specjalne toalety, wyposażone w urządzenia pomocnicze. Z myślą o użytkownikach niepełnosprawnych ruchowo, projekty lad bibliotecznych, na parterze i II piętrze, zrealizowano z uwzględnieniem jednego obniżonego stanowiska obsługi. Studentom na wózkach, korzystającym z katalogu online, udostępniono na parterze webkiosk z regulowaną wysokością pulpitu. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku mają do dyspozycji powiększalnik ONYX Deskset, program udźwiękawiającego JAWS dla Windows oraz skaner z aplikacją

OCR. Klawiatura stanowiska komputerowego została wyposażona w naklejki z punktami brajlowskimi i powiększonymi napisami.

Uczelnia dysponuje platformą e-learningową do obsługi prowadzonych e-kursów.

Na ocenianym kierunku przyjęto, w roku 2019, formalną ocenę infrastruktury, jak również zasobów bibliotecznych.

Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia opracował *Procedurę przeglądu infrastruktury dydaktyczno-naukowej*, określającą zasady okresowego przeglądu infrastruktury. W składzie zespołu, dokonującego kontroli, jest przedstawiciel Wydziałowego Zespołu Jakości Kształcenia, osoba wyznaczona przez Dziekana, kierownik wizytowanej jednostki lub pracowni, student-przedstawiciel Samorządu Studentów.

Ponadto, ocena infrastruktury przeprowadzana jest w ramach corocznej ankietyzacji.

Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia analizuje wyniki ankiet i wprowadza rozwiązania, w przypadku pojawienia się problemów. Na uwagę zasługuje szybka reakcja zespołu na pojawiające się trudności.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Pomimo aktualnego stanu remontu, można pozytywnie ocenić infrastrukturę Wydziału Farmaceutycznego, choć ze względu na remont, nie ma możliwości pełnego wykorzystywania całego zaplecza aparaturowego w działalności dydaktycznej.

W nowoczesnej bibliotece znajduje się literatura, niezbędna do realizacji procesu uczenia się oraz prowadzenia badań naukowych, związanych z kierunkiem farmacja. Dostęp do zbiorów jest możliwy w formie papierowej, jak i elektronicznej.

Wydział przystosowany jest również do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Jednostka prowadzi ocenę infrastruktury, w tym zasobów bibliotecznych, a wyniki są wykorzystywane do jej doskonalenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Uczelnia współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w aspekcie projektowania i realizacji studiów. Rodzaj i zakres współpracujących instytucji jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz obszarami działalności zawodowej, właściwymi dla kierunku farmacja.

Powołanie przez Dziekana Rady Pracodawców, złożonej z interesariuszy zewnętrznych, sformalizowało i zacieśniło współpracę Wydziału Farmaceutycznego z przedstawicielami otoczenia społeczno - gospodarczego.

Zadania realizowane przez Radę Pracodawców, to:

- zwiększenie dotychczasowego zaangażowania pracodawców w proces kształcenia na kierunku farmacja, poprzez aktywny udział w pracach Rad Programowych,
- wskazywanie oczekiwań pracodawców wobec absolwentów w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw społecznych oraz przekazywanie sugestii, które pomogą w lepszym przygotowaniu absolwentów do wejścia na rynek pracy,
- opiniowanie koncepcji, programów oraz metod kształcenia, pod kątem ich dostosowania do potrzeb rynku pracy i oczekiwań pracodawców,
- rozszerzanie płaszczyzn i obszarów współpracy, w tym aktywizacja programów stażowych, umożliwienie realizacji zajęć poglądowych, praktyk i warsztatów na terenie siedziby pracodawców,
- współuczestnictwo pracodawców w realizacji prac naukowo-badawczych oraz współorganizowanie projektów o charakterze edukacyjnym i popularyzatorskim,
- udział w kształtowaniu polityki i strategii rozwoju Wydziału Farmaceutycznego, w zakresie współpracy z otoczeniem zewnętrznym Wydziału.

Obecnie trwa proces opiniowania przewodników dydaktycznych oraz opracowywania razem z WZJK koncepcji modyfikacji programów studiów w taki sposób, aby studenci stali się bardzo pożądanymi pracownikami w obszarze farmacji.

Członkowie Rady Pracodawców, wchodząc w skład Rad Programowych, biorą czynny udział w opiniowaniu programów studiów, a także w ocenie podmiotów, pod kątem spełnienia przez nich wymagań, niezbędnych do kształcenia na wizytowanym kierunku, głównie dotyczącym miejsc praktyk i doboru opiekuna praktyk. Przykładowe wnioski pracodawców do programu, to zwiększenie ilości zajęć z komunikowania z pacjentem, nacisk na język angielski fachowy oraz bardziej kliniczne podejście do farmaceuty.

Instytucje współpracujące z wizytowanym kierunkiem, to: apteki otwarte i apteki szpitalne, firmy farmaceutyczne, Inspektorat Farmaceutyczny, Okręgowa Izba Aptekarska. W zakresie tzw. przestępczości farmaceutycznej Wydział współpracuje z przedstawicielami: Komendy Głównej Policji, Prokuratury, Straży Granicznej, Służby Celnej, Inspekcji Farmaceutycznej i Ministerstwa Finansów. Współpraca ma charakter stały i przybiera różnicowane formy.

Pracodawcy, na podstawie wieloletnich i krótkoterminowych umów z Uczelnią, tworzą miejsca staży obowiązkowych i dodatkowych staży płatnych. Obecnie Wydział ma zawartych 39 umów na realizację praktyk i staży. Praktyki wakacyjne w aptekach otwartych są organizowane na podstawie porozumień.

Pracodawcy uczestniczą w realizacji programu w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych, a także w procesie weryfikacji osiągania zakładanych efektów uczenia się, przypisanych do zajęć praktycznych i praktyk zawodowych.

Ponadto, przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych są zatrudniani w Uczelni w roli nauczycieli akademickich oraz angażowani do realizacji dodatkowych warsztatów i szkoleń, m.in. z kompetencji miękkich. We współpracy z firmami farmaceutycznymi są organizowane warsztaty, wizyty studyjne, płatne staże oraz konkursy np. „Gra o staż”, „Konkurs Opieki Farmaceutycznej”.

Innym obszarem współpracy Wydziału z Radą Pracodawców jest współtworzenie tzw. kodeksu etycznego, który po przygotowaniu i zaakceptowaniu, pozwoli na szerszą współpracę i nawiązanie umów z poszczególnymi przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych.

Wielu pracodawców zatrudnia absolwentów wizytowanego kierunku.

Pracodawcy, wspólnie z wydziałowym Biurem Karier, uczestniczą w organizacji corocznych „Targów Pracy”, które są miejscem wielopłaszczyznowych kontaktów ze studentami i okazją do nawiązania współpracy.

Na podstawie corocznego ankietowego badania opinii pracodawców opracowywane są analizy rynku pracy i potrzeb pracodawców, oceny jakości przygotowania absolwentów do wejścia na rynek pracy oraz możliwości zatrudniania absolwentów.

Ocena rynku pracy odbywa się również na podstawie przeprowadzanego przez Biuro Karier, badania „Badanie losu absolwentów”, danych z Powiatowego Urzędu Pracy oraz z ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów.

Opinie pracodawców i absolwentów są analizowane i wykorzystywane przez WZJK w procesie podnoszenia jakości kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Współpraca wizytowanego kierunku z otoczeniem społeczno - gospodarczym, w tym z pracodawcami w zakresie zarówno weryfikacji, jak i realizacji programu studiów, jest dobra i wpisuje się w obszar działalności zawodowej, właściwej dla kierunku farmacja. Ma ona charakter stały i sformalizowany.

Formy współpracy są zróżnicowane i adekwatne do potrzeb, wynikających z realizacji programu studiów i zakładanych efektów uczenia się.

Współpraca z pracodawcami podlega okresowym przeglądom i weryfikacji miejsc praktyk.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Na Wydziale Farmaceutycznym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, umiędzynarodowieniem studiów, w tym współpracą międzynarodową, zajmuje się Prodziekan ds. Umiędzynarodowienia i Rozwoju, aktywnie działający na rzecz zwiększenia mobilności studentów i kadry.

Studenci i pracownicy Wydziału biorą udział w programie ERASMUS + (programy Erasmus + mobilność w obszarze krajów należących do programu, a także krajów partnerskich).

W latach akademickich 2017/2018 – 2019/2020 realizowane były i są umowy:

- w ramach programu ERASMUS + z: *Universidad Complutense de Madrid* (Hiszpania), *Medical University of Sofia* (Bułgaria), *University of Pisa* (Włochy), *University of Gaziantep* (Turcja), *Universita degli studi di Cagliari* (Sardynia, Włochy), *Christian-Albrechts-Universitat zu Kiel* (Niemcy), *University Goce Delcev – Stip* (Macedonia), *GRIGORE T. POPA University of Medicine and Pharmacy* (Iasi, Rumunia),
- w ramach innych form współpracy międzynarodowej z: *Al-Farabi Kazakh National University* (Kazakhstan), *Tbilisi State Medical University* (Gruzja), *University of Lima* (Peru) - umowa ogólnouczelniana, *Toho University* (Japonia) - umowa ogólnouczelniana, *San Pedro University* (Peru) - umowa ogólnouczelniana.

Z programu ERASMUS +, w latach 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019, na studia za granicę wyjechało 33 studentów, zaś na WF WUM przyjechało 16 studentów. Ponadto, w tym samym okresie, 15 studentów kierunku farmacja wyjechało na praktyki zagraniczne.

Oferta, w ramach umów programu ERASMUS +, jest wystarczająca. Studenci mogą starać się o wyjazdy na studia w języku angielskim, francuskim, włoskim, niemieckim, hiszpańskim i portugalskim.

Na ocenianym kierunku stworzono oferty 30 prac dyplomowych, prowadzonych w języku angielskim. Studenci mogą realizować część prac eksperymentalnych w innych krajach. W roku akademickim 2017/2018, na kierunku farmacja w ramach pięciomiesięcznego programu, pięciu studentów z Peru realizowało prace dyplomowe

Ponadto, program studiów zakłada naukę języka obcego, w formie lektoratów z języka angielskiego. Dzięki tym zajęciom, studenci poznają słownictwo specjalistyczne, związane z ich dziedziną nauki.

Należy podkreślić, że kadra kierunku farmacja również korzysta z wyjazdów w ramach programu ERASMUS+. W roku akademickim 2016/2017 za granicę wyjechało 2 nauczycieli, w 2017/2018 - pięciu, zaś w 2018/2019 - również pięciu nauczycieli. W związku z podpisanymi umowami bilateralnymi w latach 2016/2019, przyjechało 9 nauczycieli (np. z *Kharkiv National University of Pharmacy* na Ukrainie, *University of Central Lancashire* w Anglii).

Na ocenianym kierunku realizowana jest umowa projektowa programu ERASMUS + Akcja 2 – Partnerstwa Strategiczne, mającego na celu stworzenie innowacyjnego programu nauczania. Umowa ta realizowana jest wspólnie z uniwersytetami na Węgrzech, Anglii, Bułgarii i Turcji.

Kadra uczestniczy także w konferencjach międzynarodowych. W 2019 roku nauczyciele akademicy kierunku farmacja brali udział w konferencjach: *American Society of Pharmacognosy Annual Meeting* (Madison, USA), *4th International Conference on Natural Products Utilization: from Plants to PharmacyShelf (ICNPU-2019)* (Albena, Bulgaria), *International Conference and Exhibition on Pharmaceutical Sciences and Research* (Dubaj, Zjednoczone Emiraty Arabskie), *67th International Congress and Annual Meeting of the Society for Medicinal Plant and Natural Product Research (GA)* (Innsbruck, Austria).

Wydział stara się również o przyjmowanie profesorów wizytujących, a wymiernym efektem jest pozyskanie funduszy, w ramach przyznanego dofinansowania na ten cel, z projektu Zintegrowane Programy Uczelni WUM AID.

Jednostka prowadzi ankietyzację, dotyczącą studentów przyjeżdżających i wyjeżdżających na studia i praktyki, w ramach programu ERASMUS +, w języku polskim oraz angielskim. Ankiety te są analizowane przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Studenci i pracownicy kierunku farmacja korzystają z wyjazdów w ramach programu ERASMUS + Mobilność oraz bogatej oferty umów bilateralnych.

Studenci wyjeżdżają, nie tylko na studia za granicą, ale także na praktyki. Bogata oferta dla studentów zagranicznych na realizację prac dyplomowych jest istotnym krokiem w kierunku większego umiędzynarodowienia.

Nauka języka angielskiego oceniana jest w sposób zadowalający.

Na kierunku realizowana jest umowa projektowa programu ERASMUS + Partnerstwa Strategiczne w ramach programu Erasmus+ Akcja 2 – Partnerstwa Strategiczne.

Jednostka prowadzi ankietyzację, dotyczącą studentów przyjeżdżających i wyjeżdżających na studia i praktyki zagraniczne, w języku polskim oraz angielskim.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wydział Farmaceutyczny Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, kształcąc na kierunku farmacja, zapewnia wsparcie studentom w procesie uczenia się oraz osiągnięciu zakładanych efektów uczenia się. Wsparcie to jest kompleksowe i uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów.

Informacje dotyczące programu studiów, form oraz kryteriów zaliczania przedmiotów, studenci otrzymują na pierwszych zajęciach od prowadzących. Dodatkowo, wszelkie zagadnienia związane z literaturą, treściami programowymi i kryteriami realizacji zajęć mogą znaleźć w kartach przedmiotów, dostępnych na stronie internetowej. Wydział stworzył również przewodniki dydaktyczne, w których znajdują się informacje, m.in. o regulaminie zajęć, koniecznym przygotowaniu do zajęć, formach zaliczeń i tematach zajęć. Przewodniki dostępne są na stronie Wydziału, w zakładce „Dziekanat”. Zajęcia realizuje się w formie wykładów, seminariów, ćwiczeń i laboratoriów. Podczas zajęć, wykorzystywane są metody aktywizujące studentów. Jako formy weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się stosuje się egzaminy końcowe oraz zaliczenia.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość indywidualizacji procesu uczenia się w ramach Indywidualnego Programu Studiów, jak i Indywidualnego Planu Studiów. Pierwszy z nich jest trybem odbywania studiów według indywidualnego programu, przyznawanego studentom wybitnym. Drugi, umożliwia realizację studiów według indywidualnego harmonogramu zajęć, zaliczeń i egzaminów. Zgodę na realizację Indywidualnego Planu Studiów otrzymują, między innymi, osoby studiujące równolegle na więcej niż jednym kierunku, jak również osoby o trudnej sytuacji osobistej lub zdrowotnej. Szczegółowe zasady zawarte zostały w załącznikach do Regulaminu Studiów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Podczas spotkania z ZO PKA obecni byli studenci, korzystający z takich możliwości, ze względu na łączenie studiów na kierunku analityka medyczna i farmacja.

Studia prowadzone na kierunku farmacja są dostosowywane do potrzeb różnorodnych grup studentów. Na Wydziale Farmaceutycznym dostępne są udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością. Jednym z elementów wsparcia studentów, jest możliwość ubiegania się o Indywidualny Plan Studiów, jak również modyfikację warunków uczestnictwa w zajęciach dydaktycznych. Na uwagę zasługuje szybka reakcja ze strony Wydziału na zgłaszane im potrzeby w tej materii.

Studenci mają również możliwość ubiegania się o pomoc materialną, określoną w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668). Przewiduje się stypendia socjalne, stypendium Rektora, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz stypendium naukowo-sportowe i zapomogi. Rozpatrywanie wniosków stypendialnych dokonuje się komisyjnie, przy zaangażowaniu studentów. Skargi i wnioski rozpatrywane są przez gremia odwoławcze.

Na Uczelni prężnie działa Biuro Karier, wspierające aktywnie studentów we wdrażaniu się na rynek pracy. W zakres jego działań wchodzi organizowanie licznych szkoleń dla studentów. Dodatkowo prowadzą indywidualne doradztwo zawodowe i organizują coroczne „Medyczne Targi Pracy i Praktyk”, umożliwiające pozyskanie ciekawych ofert pracy, staży i praktyk oraz poszerzanie swojej wiedzy praktycznej, związanej ze studiami. Oprócz poszukiwania pracy, studenci Wydziału Farmaceutycznego, mogą uczestniczyć w spotkaniach z liderami na rynku pracy oraz w zajęciach praktycznych, organizowanych w siedzibach firm. Takie inicjatywy pozwalają sprawdzić studentom swoją wiedzę teoretyczną w przyszłym środowisku ich pracy.

Na Wydziale aktywnie działa studencki ruch naukowych. Podczas spotkania z ZO PKA przedstawiciele kół naukowych potwierdzili, że uzyskują wsparcie merytoryczne oraz finansowe ze strony Wydziału, opiekunów naukowych oraz nauczycieli akademickich. Władze Jednostki umożliwiają członkom kół naukowych korzystanie z aparatury wydziałowej. Uczelnia zapewnia wsparcie finansowe w postaci „mini-grantów studenckich”, które może otrzymać każdy student lub grupa studentów, tworząca zespół badawczy. Wsparcie materialne zapewniane jest także poprzez uczestnictwo w prowadzonych badaniach lub w ramach projektów opiekuna danego koła naukowego. Studenci biorący udział w badaniach, mają możliwość publikowania artykułów naukowych oraz uczestnictwa w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych. Współpraca między kołami naukowymi, działającymi w ramach Wydziału Farmaceutycznego, a kołami w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, jak również i poza nim jest owocna, czego efektami są ciekawe interdyscyplinarne projekty badawcze.

W Warszawskim Uniwersytecie Medycznym aktywnie działa Samorząd Studentów, w którego skład wchodzi przedstawiciele Wydziału Farmaceutycznego. Podczas spotkania z ZO PKA obecni byli również studenci, zasiadający w Radach Programowych Wydziału. Przedstawiciele tej grupy rzetelnie współpracują we wszystkich gremiach, do których zostali powołani, przy udzielanym wsparciu ze strony władz dziekańskich. Samorząd Studencki może także liczyć na wsparcie organizacyjne oraz finansowe ze strony WUM. Niepokojący jest jednak brak opiniowania przez Samorząd Studencki modyfikowanych, jak i nowo powstających, programów studiów oraz powoływania osób na stanowiska kierownicze Wydziału i Uczelni.

Wartą podkreślenia jest też wysoka aktywność organizacji studenckich, działających w Jednostce prowadzącej oceniany kierunek studiów. Polskie Towarzystwo Studentów Farmacji podejmuje inicjatywy mające na celu, między innymi, uświadamianie otoczenia o roli zawodu farmaceuty. Ponadto PTSF aktywnie współpracuje z innymi stowarzyszeniami, działającymi poza strukturą Uczelni.

Kadra dydaktyczna i administracyjna oferuje studentom ocenianego kierunku odpowiednie wsparcie.

Kadra dydaktyczna jest dostępna dla studentów podczas dyżurów personalizowanych pod kątem każdej grupy. Zgodnie z Regulaminem Studiów, studenci mają prawo do otrzymywania materiałów dydaktycznych, w tym również prezentacji multimedialnych, w języku prowadzenia przedmiotu. W trakcie sesji egzaminacyjnej, po każdym z terminów egzaminów, odbywają się konsultacje, podczas których można obejrzeć swoje prace oraz sprawdzić wyniki. Jest to niezwykle przydatne w przypadkach potrzeby podejścia do kolejnego terminu egzaminu z danego przedmiotu.

Proces dyplomowania realizuje się zgodnie z „*Procedurą pracy dyplomowej licencjackiej i magisterskiej oraz egzaminu dyplomowego*” Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, dostępną w formie online. Studenci mają możliwość wyboru zarówno promotora jak i tematu pracy, w tym mogą zgłaszać swoje propozycje tematów prac. Prace podlegają procedurze antyplagiatowej. Studenci oceniają proces dyplomowania jako sprawiedliwy i rzetelny. Dodatkowym elementem motywacyjnym dla studentów jest coroczny konkurs *prac* magisterskich, organizowany przez Wydział, podczas którego wyłania się najlepszą pracę magisterską danego kierunku studiów.

Kadra administracyjna Jednostki oraz jej kompetencje są bardzo wysoko oceniane przez studentów. Mogą oni uzyskać wszystkie potrzebne w toku kształcenia informacje. Na uwagę zasługuje indywidualne podejście do każdego problemu, jak i chęć pomocy, po zakończeniu godzin dyżurów, w przypadkach tego wymagających.

Studenci kierunku farmacja mogą liczyć na rzetelne rozpatrywanie skarg i wniosków. Według przyjętego na Wydziale sposobu, wszelkie skargi zgłaszane są najpierw staroście grupy lub do Samorządu Studenckiego. Jeśli wcześniejsza instancja nie jest wystarczająca, studenci mogą się zgłosić do opiekuna roku oraz, w późniejszej kolejności, do Dziekana. Podczas spotkania z ZO PKA zostały przedstawione liczne działania naprawcze, zastosowane po rozpatrzeniu skarg. Powstają również wnioski studenckie, dotyczące różnorodnych inicjatyw, które spotykają się z aprobatą Wydziału jak również pomocą podczas ich realizacji.

Na uczelni funkcjonuje Akademicki Ośrodek Psychoterapii, gdzie studenci mogą skorzystać z darmowej opieki psychologicznej. Aby to zrobić, należy się wcześniej zarejestrować telefonicznie. Ośrodek oferuje wsparcie w zakresie walki ze stresem, problemami z adaptacją oraz wszelkimi sytuacjami generującymi problemy z zakresu zdrowia psychicznego studentów.

Uczelnia prowadzi okresową ewaluację systemu wsparcia studentów. Jednostka prowadzi szeroko rozwinięty system ankietyzacji. Rokrocznie ankiety wypełniane są przez ponad 50% studentów całego Wydziału, co pokazuje, że przyjęty na Wydziale Farmaceutycznym, system motywujący do uczestnictwa w ankietyzacji jest niesamowicie skuteczny. Badane są między innymi: opinie nt. praktyk, warunków studiowania, zajęć i nauczycieli akademickich, ale również opinie kadry akademickiej, jak i uczestników programów wymian międzynarodowych. Wszystkie dokumenty są dostępne także w wersji anglojęzycznej, co można uznać za praktykę godną uwagi. Aktualnie przeprowadzana jest procedura modernizacji ankiety studenckiej oraz trwają badania pilotażowe dotyczące treści i zakresu nowego dokumentu.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Według studentów kierunku farmacja, jego największym atutem, jest sprzyjająca studentom kadra akademicka, otwarta na różnorodne propozycje inicjatyw studenckich.

Studenci mają możliwość udziału w ciekawych praktykach organizowanych w firmach, prężnie działających organizacjach studenckich jak i kołach naukowych.

Jednostka zapewnia również kompleksowe wsparcie dla osób z niepełnosprawnością, które mają możliwość aktywnego uczestnictwa w zajęciach, przewidzianych w toku studiów.

Uczelnia prowadzi okresowe przeglądy wsparcia studentów, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w procesie doskonalenia jakości kształcenia na kierunku farmacja.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Wydział Farmaceutyczny zapewnia pełny dostęp do informacji, dotyczących kierunku farmacja.

Zainteresowani, na stronach internetowych, znajdą wszystkie dane, dotyczące programu studiów, zasad rekrutacji, warunków studiowania, oferowanej pomocy materialnej.

Witryna internetowa Wydziału Farmaceutycznego oferuje pełne informacje, w aspekcie, nie tylko studiów magisterskich na kierunku farmacja, ale też studiów III stopnia.

Należy podkreślić, że zawarte na stronach internetowych treści, są dobrze usystematyzowane i obejmują programy studiów, plany zajęć, jak też informacje dotyczące zajęć dydaktycznych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych oraz system weryfikacji efektów uczenia i zasady dyplomowania. Strony internetowe posiadają udogodnienia do korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami oraz obcokrajowców (możliwa jest zmiana języka na angielski).

Studenci korzystają z części witryn, niezbędnych w procesie kształcenia, dopiero po zalogowaniu.

Witryna internetowa Wydziału Farmaceutycznego zapewnia również informacje o charakterze popularyzatorsko-naukowym i branżowym. Ponadto, znajdziemy na niej tematy, dotyczące

realizowanych prac magisterskich oraz oferty studenckich kół naukowych, działających pod patronatem Studenckiego Towarzystwa Naukowego.

Należy podkreślić, że oprócz informacji związanych z kształceniem na kierunku farmacja, publicznie dostępne są też propozycje, dotyczące zatrudnienia absolwentów ocenianego kierunku.

Jakość informacji o kierunku farmacja, jak też jej zakres, podlegają ocenie, zarówno przez studentów, np. w ramach ankiety „*Oceny Warunków Studiowania*”, jak i interesariuszy zewnętrznych.

Wyniki tych ocen, prowadzonych cyklicznie, są dostępne w *Raportach oceny jakości kształcenia* i wykorzystywane do poprawy jakości oferowanych informacji. Taka forma w opinii studentów, ale też w ocenie ZO PKA, jest efektywna i wystarczająca.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Publiczny dostęp do informacji, dotyczących rekrutacji, programu studiów, realizacji procesu nauczania i uczenia się, oferowanej pomocy materialnej, na kierunku farmacja, jest zapewniony, a umieszczone treści są przejrzyste.

Ponadto dostępne są informacje o możliwościach dalszego kształcenia oraz zatrudniania absolwentów kierunku farmacja.

Strony internetowe przystosowane są do korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami oraz obcokrajowców.

Regularnie dokonywane są analizy funkcjonowania systemu informacji, a wyniki tych ocen służą wprowadzaniu niezbędnych korekt tego systemu.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Jakość kształcenia to zadanie priorytetowe w WUM, a cały funkcjonujący efektywnie system zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Farmaceutycznym, oparty jest o Uchwałę

nr 38/IV/2017 Senatu WUM z dnia 10 kwietnia 2017 r. Celem tego systemu jest zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na kierunkach studiów, prowadzonych na Uczelni. Organizacyjnie system ten jest wielocłonowy, a w jego skład wchodzi:

- Prodziekan Wydziału Farmaceutycznego ds. Studenckich,
- Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (WZJK),
- Biuro Jakości i Innowacyjności Kształcenia.

Opis jasno określonych kompetencji każdego członka umieszczono na stronie internetowej. Należy podkreślić czynny udział przedstawicieli studentów w gremiach zajmujących się jakością kształcenia.

Celem działania systemu doskonalenia jakości kształcenia jest:

- doskonalenie oferty Wydziału i programów studiów pod kątem zgodności zakładanych efektów, z potrzebami społeczno-gospodarczymi otoczenia, a także Misji i Strategii Uczelni,
- powiązanie systemu kształcenia, z prowadzonymi na Wydziale badaniami naukowymi,
- doskonalenie kadry akademickiej,
- poprawa warunków prowadzenia zajęć.

Cele te są realizowane poprzez:

- okresowy przegląd programów i planów studiów, w powiązaniu z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych,
- doskonalenie procesu dydaktycznego,
- włączanie w proces zapewnienia jakości kształcenia studentów oraz pracodawców,
- wspieranie aktywności studentów w realizacji procesów badawczych,
- zapewnienie warunków i zasobów do prowadzenia działalności naukowej.

Rekrutacja na studia, na kierunek farmacja, odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte kryteria kwalifikacji, które są przejrzyste i zachowują zasadę równych szans dla wszystkich ubiegających się o przyjęcie na studia, na ocenianym kierunku.

Prace nad projektowaniem i doskonaleniem programu studiów (w tym przegląd systemu ECTS, metod kształcenia i weryfikacji efektów uczenia), z aktywnym udziałem interesariuszy wewnętrznych (koordynatorzy przedmiotów, studenci, nauczyciele akademicy) i zewnętrznych (przedstawiciele Okręgowej Izby Aptekarskiej, będący najczęściej absolwentami kierunku), prowadzi w ramach WZJK, odpowiednia Komisja ds. Nauczania i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Efekty prac tej Komisji są dostępne na stronie internetowej. Studenci biorą udział w procesie zapewniania jakości kształcenia poprzez uczestnictwo ich przedstawicieli w Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia. Podczas prac zespołu, mogą wyrażać swoje opinie i pomysły, związane z programem studiów. Niepokojący jest jednak fakt, że nie jest to sformalizowane, a Samorząd Studencki nie opiniuje zmian programu studiów. ZO PKA rekomenduje wprowadzenie formalnego opiniowania programu studiów przez Samorząd Studencki.

Za pomocą funkcjonującego systemu ankietyzacji interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, przeprowadzane są badania opinii studentów i pracodawców w obszarach:

- oceny zajęć,
- oceny praktyk,
- oceny warunków studiowania.

Ponadto, Biuro Karier efektywnie monitoruje losy absolwentów, a wnioski z analizy przekazywane są do WZJK.

Systematycznie, po zakończeniu roku akademickiego, przygotowywane jest sprawozdanie z zajęć dydaktycznych i raport z przeglądu programu studiów. Te materiały są podstawą działań, zmierzających do doskonalenia programu studiów. Pozwalają bowiem na stały nadzór nad procesem dydaktyki i jakości kształcenia, eliminują powtórzenia i modyfikują treści programowe. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, wdrażane są procedury naprawcze, a poszczególnym zadaniom przydzielane są osoby odpowiedzialne za wdrożenie. Program jest udoskonalany również w oparciu o oczekiwania szeroko pojętego rynku pracy, poprzez ścisłą współpracę z Radą Pracodawców.

Wieloletowy proces zatwierdzania programu studiów jest sformalizowany i przeprowadzany zgodnie z obowiązującym prawem i efektywnie zapewnia doskonalenie programu, co jest celem dla osiągnięcia zamierzonych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Podsumowując, jakość procesu uczenia jest podstawowym celem działania sformalizowanego systemu, powołanego do jej zapewnienia. Należy podkreślić, iż efekty tych działań są w pełni zadowalające.

Jakość kształcenia na kierunku farmacja podlega cyklicznej zewnętrznej ocenie przez PKA. Zarówno poprzednia ocena programowa na kierunku (2011r.), jak i ostatnio przeprowadzona ocena instytucjonalna na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej (2012r.), zakończyły się wynikiem pozytywnym.

Wydział podjął projakościowe działania doskonalące proces kształcenia w celu osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia, zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Program studiów, według formalnie przyjętych zasad, podlega systematycznej ocenie, opartej o analizę wiarygodnych danych. Proces ten realizowany jest z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych, co zapewnia doskonalenie jakości kształcenia. Wyniki oceny są publicznie dostępne.

Jakość kształcenia na kierunku farmacja, podlega cyklicznej zewnętrznej ocenie przez PKA.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Nie dotyczy. W Uchwałach Prezydium PKA: nr 80/2012 z dn. 22.03.2012 (ocena programowa na kierunku farmacja w roku akademickim 2011/2012) oraz nr 233/2013 z dn. 23.05.2013 (ocena instytucjonalna na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej w roku akademickim 2012/2013), nie formułowano zaleceń o charakterze naprawczym.

Zalecenie

-

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Przewodnicząca Zespołu oceniającego:

Prof. dr hab. n. med. Krystyna Sztefko

-

